

Japonska se pripravlja na invazijo sovjetske cone

Konservativci ogrožajo MacDonaldovo vlado

Bitka v parlamentu glede zaščitne carine bo odločila njegovo usodo

Tientsin, Kitajska, 12. nov. — V pripravi čete so vso noč strale svoje barake in bivše nemške zgradbe, medtem ko je bila v ostrih bitkah med Japonci in Kitajci. Vest iz japonskega tiska se glase, da je bilo streljanje posebno ostro v bližini ameriške deželice šole v Nankaju.

Tokio, 12. nov. — Japonska vlada je sinoči izjavila, da je silno namirjena glede situacije v Tientsinu ob reki Nonni v severni Mandžuriji. Položaj postaja vedno bolj napet in japonski vojni urad poroča, da general Ma, kitajski komandant v Mandžuriji, pripravlja ofenzivo proti Japoncem. Ako pride do napada na japonsko posadko, bo japonska prisiljena okupirati Tientsin in Anganči in Tsitsihar. Ti mestni sta v sovjetski coni.

Vet kot dvajset tisoč kitajskih vojakov je koncentriranega v južni strani mesta Anganči napad na japonsko posadko se kaže vsak treutek.

Tokijanska vlada je včeraj vložila protest pri nankingški vladi zaradi tridenstnih izredov v Tientsinu. Protest temelji na bokovnem protokolu iz l. 1902. ki predpostreva situacije v Tientsinu je japonska vlada odredila japonski križarko, da zavaruje oboje.

Tsuno Matsudaira in S. Yosi-japonska poslanika v Londonu in Rimu, sta včeraj odpotovala v Pariz, da pojasnita Svetu narodov, ki se snide prihodnjeponedeljek, stališče japonske vlade.

London, 12. nov. — Japonske vlade so pričele prodirati severno Tsitsihar za namenom, da sprejeto sovjetsko intervencijo v konfliktu med Japonci in Kitajci.

Zeneva, 12. nov. — Aristide Briand, predsednik Sveta Lige narodov, je poslal notni nankingški vladi, v katerih jih opozarja na obljube, ki sta jih dali v septembru, da ne bosta vložila nicesar, kar bi poslabšalo situacijo v Mandžuriji.

Washington, D. C., 12. nov. — Charles G. Dawes, ameriški poslanik v Londonu, bo po naročilu davnega tajništva odšel v Pariz, kjer se prihodnji ponedeljek bo konferenca Sveta Lige narodov, na kateri se bo diskuziralo o korakih proti Japonci, ki se želijo pokoriti zahtevam Lige narodov in odpoklicati svojega vojske iz okupiranega kitajskega ozemlja v Mandžuriji.

Consolidacija italijanskih parobrodskih družb

Ve močnejši skupini bosta imeli kontrolno nad pomorsko plovidbo

Rim, 12. nov. — Dvojna konsolidacija parobrodskih družb, ki nadzirala plovidbo parnikov in avioaktivnosti, je bila včeraj uradno naznanjena.

Tri parobrodne družbe, katerih parniki plovejo med Združenimi državami in Italijo—Lloyd Italiano, Navigazione Generale Italiana in Cosulich—so se združile v eno kombinacijo, ki znana pod imenom Italia.

Prilika Italijana in Società Italiana di Servizi Marittimi pa se pridružili Lloyd Triestino. Kompanije so vzdrževale plovidbo na Sredozemskem morju, Italijo, Azijo in Afriko.

Italija bo imela svoj glavni sedež v Genoa-u, Lloyd Triestino v Trstu. Cosulich bo še nadzorovala neodvisni glavni urad v Trstu.

USTANOVITEV GIBANJA ZA "DELO IN PLAČE"

V odboru so zastopani liberalni in delavski voditelji. Njegov namen je forsirati vlado in podjetnike, da se zavamejo za brezposelnost

Washington, (FP) — V Washingtonu je bila te dni ustanovljena nova organizacija pod imenom Joint Committee on Unemployment, čigar namen je delovati za "garancijo dela in dovolj velike letne dohodka, ki bodo omogočali normalno stopnjo življenja."

Odbor tvorijo prominentni liberalci in duhovniki ter delavski voditelji. Med zadnjimi so Norman Thomas, A. J. Muste, A. J. Kennedy od litografske unije in Sidney Hillman od Amalgamated Clothing Workers unije. Predsednik odbora je profesor Dewey.

Kot je razvidno iz programa bo odbor aktiven politično in delal pritisk na kongres, da sprejme razne postavbe v prid brezposelnosti, predvsem pa v prid brezposelnosti. Iz izjave je tudi razvidno, da je bil odbor ustanovljen, da ne nekakšen protitečaj na pram Hooverjevemu odboru "za pobijanje brezposelnosti", kateremu načeljuje kapitalist Gifford.

Hooverjev odbor "pobija" brezposelnost s širjenjem administrativne propagande za "samopomoč" in sponzorira načrt za "najbolj neefektivno in najbolj degradirano pomoč, kakršne ni našli v nobeni drugi državi. Ti brezposelnosti niso belgijski vojni begunci ali ruški kmetje, katerim je bila uničena letina, niti ne žrtve mislislipške poplave, ampak žrtve našega ekonomskega sistema", je odgovor tega odbora na Hoover-Giffordovo propagando.

Odbor tudi pravi, da bi moral ameriško ljudstvo zahtevati od kongresa, "da ima sleherni delavec ali delavka, ki je sposoben in pripravljen delati, garantirano delo in dovolj velike letne dohodka v svrhu vzdrževanja normalne stopnje življenja." V svrhu tega zahteva odbor gradnjo javnih poslopij, delavskih stanovanj, brezposelnostno podporo, skrajšanje delovnika, odpravo otroškega dela in vladno podporo žrtvam brezposelnosti. Odbor je izdelal detajlirane načrte za izvedbo tega programa.

Brezposelni delavec izvoljen za župana

Gorkeau, Češkoslovaška, 12. nov. — Število brezposelnih v tem mestu se je znižalo za eno osebo, kar je rezultat včerajšnjih volitev, ko je bil brezposelni ključavničarski pomočnik Karl Sterzl izvoljen za župana. Sterzl je takoj po izvolitvi naznanil, da bo vsak brezposelni delavec prejemal 45 centov podpore na dan, vrh tega pa bo za božič dobil darilo \$15.

Kompromis med Gandijem in muslimani

Kompromis se nanaša na reprezentacijo muslimanskih poslancev v Punjabu in Bengalu

London, 12. nov. — Mahatma Gandi je včeraj pristal na kompromis z muslimani glede komunalnega zastopstva v indijski legislaturi. S tem je bilo popolno izjavoletje konference "okrog mize" preprečeno. Da li bo konferenca uspešna ali ne, se sedaj še ne ve, toda vse kaže, da bo prišlo do dogovora med Veliko Britanijo in delegati glede organiziranja legislative v Indiji, ki bo manj ali več neodvisna.

Včeraj jutraj je še izgledalo, da je vsak kompromis nemogoč. Premijer MacDonald je odprto povedal Gandiju, da mora priti do sporazuma med indijskimi nacionalisti in muslimani. Dejal je, da je Gandi sam zahteval od vseindijskega kongresa, naj ga pozove domov, ker je s tem hotel nabufati angleško vlado. Bluf se je izjalovil valed tega, ker so britske avtoritete bile poučene o njem, in Gandi je moral odkloniti poziv.

Jamal Muhammed, načelnik muslimanske delegacije, je imel včeraj sestank z Gandijem, v katerem ga je slednji vprašal, da li so muslimani pripravljeni sprejeti kompromis glede skupnega elektorata v Punjabu in Bengalu, ako se jim zagotovi 51% reprezentacije v legislaturi. Muslimani so potem odgovorili, da se zadovoljujejo s tem, pridržali so si pa pravico nadaljnje diskuzije o kompromisu.

Razume se, da bo moral kompromis odobriti vseindijski kongres. Gandi se nadeja, da kongres ne bo nasprotoval. Dr. Moonje, voditelj Hindutov, je nasprotoval tej poravnavi, toda pandit M. M. Malaviya, visoki duhovnik Hindutov, je izjavil, da ne bo nasprotoval.

Radi nove situacije se diskuzija "okrog mize" danes ne bo nadaljevala. Obnovila se bo morada jutri in pričakuje se, da bo MacDonald pojasnil stališče Velike Britanije.

Plešasti ljudje oblegajo kliniko.

Chicago, — Krog 150 plešastih ali delno plešastih moških in žensk se je včeraj oglašilo v kliniki Illinoiske univerze, ki jo ima na 1807 Polk st.

Klinika že drugi teden eksperimentira z injekcijami ekstrakta pituitarne žleze, da ugotovi, če ta ekstrakt povzroča rast las na plešastih glavah.

Dr. B. Norman Bengtson, načelnik klinike, ni hotel povedati števila plešastih ljudi, ki jih je sprejel v svrhu eksperimentiranja. Eksperimentiranje bo trajalo tri mesece, in ako se bo izkazalo za uspešno, bo žlezni ekstrakt, ki ga dr. Bengtson proizvaja v svojem laboratoriju, poslan na trg, da ga bodo lahko rabili tudi drugi zdravniki na glavah plešastih ljudi.

URADNIK POROČA O STRADANJU MED RUDARJI

Pomožni odbor kvekerjev prišel v dotiko z rudarsko mislijo. Zunanja pomoč potrebna, da se prepreči lakota. Lokalne oblasti hladne napram "zunanjemu vmešavanju"

Philadelphia, Pa. — (FP) — Kvekerska pomožna organizacija, ki je na iniciativo predsednika Hooverja prišla s pomožnim delom med rudarji, je prejela prva poročila od svojih ljudi in West Virginije in Kentuckija, kamor so bili poslani, da delijo podporo bednim otrokom rudarjev.

V ta namen so kvekerji (verska sekta, kateri pripada Hoover), dali \$250,000, ki so ostali v pomožnem skladu izra vojne, enako vsoto pa je na priključil Hooverja dovolil Rdeči križ. S tem denarjem se je pomožna akcija odpravila med rudarje in pričela s delom v okolici Morgantowna, W. Va.

Direktor te akcije Homer L. Morris, profesor ekonomije na Fisk univerzi, sedaj poroča, da med rudarji vlada veliko pomanjkanje in da je za odvrnitev lakote potrebna zunanja pomoč. On je razmere v nekaterih krajih West Virginije in Kentuckija osebno preiskal in skušal zainteresirati lokalne oblasti v svrhu kooperacije z njegovim pomožnim odborom.

Kljub žalostnim razmeram med rudarji pa je Morris povedal na hladen in celo na sovražen sprejem. Našel je, da so lokalni vladni funkcionarji do cela indiferentni napram bedi med rudarji in na splošno proti zunanji pomoči.

Okrajni šolski načelnik v Harlanu, Ky., je deputacijo kvekerjev s svojim hladnim sprejemom takorekoč poglajal v svojo gura. Zloglasni sodnik Jones, čigar soproga lastuje premogovnike, smatra rudarje za lenuše, ki so tako daleč pauperizirani, da si ne morejo ali pa ne morejo pomagati, kot ga citira Morris. Sebe ko se je sodnik prepiral, da kvekerji niso "nevarni", se je nekoliko omehčal in obljubil odboru kooperacijo.

Kvekerji nudijo pomoč le otrokom. Svojo akcijo nameravajo raztegniti iz severnega v južni del West Virginije in v Kentucky. Radi velike potrebe pa odbor s pol milijonom dolarjev ne bo mogel daleč. In da je potreba velika, je razvidno iz odborovega poročila, v katerem pravi, da se rudarji oblačijo v vreče od moke in da so na splošno šolski otroci podhranjeni. Radi pomanjkanja vsega prihaja v neko šolo od 300 otrok le 100 — komaj ena tretjina. V 17 šolah v Logan okraju, W. Va., je najmanj 50% šolskih otrok podhranjenih, pravi Morris.

Novo fakelirstvo odkrito v New Yorku

Preiskava je ugotovila, da je veliko število oseb prejelo mestno podporo, da li niso potrebovali

New York, 12. nov. — Frank J. Taylor, član komisije za javno dobrodelnost, je na zaslišanju pred Hofstadterjevimi komitejem izpovedal, da je 253 oseb, ki so se nahajale v dobrih gmotnih razmerah, prejelo podporo iz mestnega sklada za podpiranje brezposelnih.

Med temi je bilo 155 hišnih posestnikov z zadostnimi dohodki, trinajst lastnikov trgovin in 19, katerih tedenski dohodki so znašali od \$60 do \$70 bres podpore, ki so jo prejeli od mesta.

Preiskava v ta škandal je bila odprena potem, ko je neki večerni časopis objavil ekspos, na kar je bila imenovana komisija sto moč, da preišče situacijo. Komisija je še vedno na delu.

To škandalozno upravljanje sklada za brezposelnost je stalo mesto več kot deset tisoč dolarjev na mesec.

Brezposelnostne zavarovanja redijo unije

Angleški delavec je bolj neodvisen kot ameriški, pravi Beard

New York. — (FP) — "Zavarovanje proti brezposelnosti je preprečilo propast strokovnega delavskega gibanja v Angliji v zadnjih letih ekonomske depresije," je izjavil John Beard, član eksekutivnega odbora Britanskega strokovnega kongresa, v svojem govoru na konferenci ženske strokovne lige v New Yorku. Beard se je udeležil kot brataški delegat konvencije Ameriške delavske federacije, ki je pred par tedni sborovala v Vancouverju, Kanada.

Pojasnili je, da je zavarovanje proti brezposelnosti pomagalo organiziranemu delavstvu, ker v smislu zakona se ne more prisiliti brezposelnega delavca na stavkokaštv. Ako on odkloni delo v tovarni, v kateri je bila napovedana stavka, ni s tem oropani državne podpore. Britsko delavsko gibanje ni ograženo od stavkokašev in delodajalci si ne upajo kršiti dogovorov.

Ko je bilo brezposelnostno zavarovanje v Angliji uveljavljeno l. 1911, je bilo delavsko gibanje šibko. Unije so imele samo 1,600,000 članov; v vojnem času je število naraslo na šest milijonov in število sedaj velja veliki brezposelnosti več kot štiri milijone članov. Kompanijske unije v Veliki Britaniji so nepoznane.

Anglija odklanja ameriške pomožne akcije. Tam ni krutnih vrst, ne javnih kuhinj in fehtarskih kampanj. Angleški delavec se ne smatra za črva, ki ga lahko vsak tepta. Njegove aktivnosti niso omejene z izgubo neodvisnosti. On je bolj neodvisen kot ameriški delavec, kajti slednji je prisiljen sprejemati miloščino in je valed tega odvisen od raznih dobrodelnih organizacij.

Truplo ženske najdeno v skritem grobu

Chicago, 12. nov. — Včeraj je bilo v bližini Crystal jezera najdeno truplo ženske v nizkem grobu. Čikaška policija meni, da je žrtve bolničarka, ki je izgnila potem, ko je obožila zdravniška aborije.

Od trupla ni ostalo drugega kot okostnjak in oskrumba je bila vidna. Spodnja čeljust in obe nogi so manjkali. Zobje v gornji čeljusti so bili odstranjeni kakor tudi del lobanje. Preiskovalci so izjavili, da odstranitev teh delov trupla kaže, da je to delo izvršila oseba, ki se razume na kirurgijo.

SOVJETI REŠILI MANJŠINSKO VPRAŠANJE

Vse narodnosti v Rusiji imajo kulturno avtonomijo. Kontrast med Ligo narodov

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Medtem ko vprašanje narodnostnih manjšin povzroča krče v Evropi in velik glavobol Ligi narodov, je Rusija to vprašanje že zdavnaj rešila, je rekel predavatelj Emanuel M. David pred tukajšnjim meščanskim Hungry klubom. On je bil prošle poletje v Rusiji, v svoji rojstni deželi, kjer je proučeval narodnostna vprašanja v evropski in azijski Rusiji.

Ko je bil vprašan, če so Rusi pravilni napram meščanski narodov, ki tvorijo socialistično sovjetsko republiko, je pritrdil in rekel, da je rešitev tega vprašanja ena od najsvetlejših strani sovjetskega režima. Boljševiško Rusijo tvori 67 različnih narodov in vsaka skupina, ima popolno avtonomijo, da se lahko poljubno kreta in razvija kulturno.

V tem osiru je Rusija v resnici liga delovnih ljudstev; ženevska Liga narodov je napram nji v tem osiru prava karikatura. Rešila ni niti enega narodnostnega vprašanja in se podjarmljene skupine zastoj obračajo k nji.

Predavatelj je tudi rekel, da so Rusi pravilni napram narodnostnim manjšinam največ radi utilitarističnega stališča — ker potrebujejo njihovo gospodarsko in politično kooperacijo. To sloer potrebujejo tudi nekatere druge države, na primer Poljska, Rumunija in Jugoslavija, ampak postopajo naravnost bedasto napram anektiranim skupinam.

Davidov je veliko potoval tudi med ruskimi kmeti in rekel, da se prvič v zgodovini počutijo avtonomni. Nič več se ne tresejo pred vojsko ali uradniki uniformo in izražajo svoje miali, ki so čisto kritične napram sovjedom, nebrzdano. Prvič v zgodovini se tudi učijo — "učijo spoznavati, da je 12 palev globoka brada boljša kot 4 pale, učijo se pisati in čitati, spoznavajo vrednost ljudskega zdravja in higijene."

Krajši delovnik za železničarje

Svoje zahteve bodo predložili prihodnjemu kongresu

Washington, D. C. — (FP) — Na posvetovanju eksekutivnih uradnikov železniških bratov. Ačin je bilo sklenjeno, da legislativni komitej izdela predlogo glede skrajšanja delovnika na šest ur ter jo potem predloži v senatu in spodnji zbornici.

Ta zaključek eksekutivnih uradnikov je znak, da bodo železničarji nadaljevali s agitacijo za skrajšanje delovnih ur, čeprav so upravitelji železnice zavrgli apel glede sklicanja skupne konference, katere naj bi razpravljala o teh vprašanjih.

Železniške unije upajo, da bo prihodnji kongres bolj naklonjen njihovim zahtevam kot prejšnji. Veliko število reakcionarnih republikancev je bilo porazenih pri volitvah, nekateri so se umaknili v pokol ali pomrli v zadnjih dveh letih. V obe zbornici bodo prišli ljudje, o katerih je znano, da bodo bolj upoštevali želje železničarjev glede krajšega delovnika in revidiranja mezdne lestvice kot njihovi predniki.

Odprava smrtnih kazni v Španiji
Madrid, 12. nov. — V novem osnutku kazenskega zakonika v španski republiki, ki je bil včeraj predložen kabinetu v pretres, sta smrtna kazen in dosmrtna ječa odpravljena.

Kitajski begunci, katere je povodenj pregnala iz Hankova, kjer jim je vse uničila, bivaajo zdaj v slamanatih kočkah.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naslovnica: na Zdravstveno društvo (levo) Chicago) in Kanado \$0.00 na leto, \$0.00 na pol leta, \$0.00 na četrt leta; na Chicago in Kanado \$1.00 na leto, \$0.50 na pol leta; na leto, \$0.50.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$0.00 per year, Chicago and Canada \$1.00 per year, foreign countries \$0.50 per year.

One column per day—Reprints at no charge.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov in vsebina: kar ima slika s kletom

PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beležka iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci domačih vesti, ki jih Prosveta prinaša dnevno v koloni "Glasovi iz naselbin," naj vsak svoj dopis svoje polno ime in naslov naj navede, kar naj znači, da naslovi so za svoj prispevek. Poročila in dopisi naj bodo jedrasti, kratki in resnični; spisalni morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo osirali.)

Naše naloge

Detroit, Mich. — Mislim, da prihodnje leto nam tudi ne bo prineslo boljših razmer, ki jih delavstvo pričakuje ob nastopu vsakega leta. Navadno pride vselej razočaranje, če večje razočaranje pa prihaja z vsakim novim letom zadnjih par let, odkar nas je opazila prosperiteta s tako lepim žegnem, da je na milijone ljudi brez dela in mnogo jih strada. Tudi pri nas ni nič boljše. Kari Marks je zapisal, da se naj delavci vsega sveta združijo. To besede so na mestu, delavstvo pa jih ni vzelo resnim in za posledice imamo danes trpljenje in izkoriščanje.

Delavstvo mora ukreniti vse potrebno, da pride do spremembe. Ali kako? Kako naj pride do preobrata? Dokler se bodo delavci prepirali med seboj, toliko časa ne more priti izboljšanja. Treba je skupnega nastopa ene delavske politične stranke, ki mora biti močna dovolj, da se bo potem nje izvajalo na volilni dan spremembo. V tem je rešitev iz sedanjega kaosa. Pri tem pa delavstvo ne sme biti fanatično, ne biti le za revolucijo. Kaj mu bo revolucija prinesla, ako se samo ne usposobi, da bo zmoglo misliti zase, da bo lahko vodilo svoje posle, svoje organizacije v vseh panogah življenja?

Pred vsem je treba delavstvu lažjati in učenju! To je neobhodno potrebno, da se pripravi za dan, ko bo prišlo vajo v svoje roke potom glasovnic. Treba je premisliti trezno in stvarno, ne pa rožnati o revoluciji, ki naj nam prinese nebesa kar čez noč. To je neumislno. Predvsem se mora delavstvo najprej zblizati in pa usposobiti, da bo znalo razumno delati za svojo osvoboditev. Brezsilni drvenje ga ne more nikamor pripeljati; neuka masa ni zmogla, da bi vodila svoje zadeve. Ker je masa danes brezbrljna in nezavedna in neuka, zato se da izrabljati po svojih gospodarskih kakor se jim poljubi. To pač lahko vsak sam vidi, ako le hoče. Očitno pa tega ljudstvo ne vidi, ali pa noče videti. Delavstvo mora odpraviti medsebojne mržnje in predsodke, ki ga vodijo v propast. To bo pomagalo pripraviti pot zblizanju in skupnemu delavskemu nastopu.

Z našim napredkom v Detroitu gremo v sedanjih časih bolj počasi naprej. Prirejena sta bila že dva programa, toda zaželjenega uspeha ni bilo. Ako bi pomislili, koliko se morajo gotovo osebe žrtvovati in truditi, predno pripravijo program, da ga dajo na oder, tedaj bi prav gotovo znali bolj ceniti njihov trud. Kritizirati jih v časopisih je pač lahko, treba pa je dati našim diletantom priznanje za njih delo in to jim bo dalo več poguma, da bodo šli z večjim veseljem na delo in nam nudili vedno kaj boljšega.

Društvo št. 518 SNPJ je na svoji prošni seji sklenilo, da decembra seja, ki bo letna, prične ob 2. popoldne, kar bo še poročano pozneje, po seji bo pa domača zabava. Vabi se še sedaj vse rojake in rojakinje, da nas posetijo. Vstopnina bo prosta, čisti dobiček od akupička pa gre v društveno blagajno.

V Prosveti št. 260 sem čital dopis rojaka J. Skrbine o zaključku odbora SDD. Odborovih sej se nisem udeležil že nekaj časa, o čemer bom lahko povedal kadri bo potreba. Lepo je, da odbor razpravlja, da kako bi se pomagalo brezposelnim delavcem, toda odbor bi moral o stvari bolj dobro premisliti, predno kaj sklene; kajti glede tega lahko nastanejo razne sitnosti pri domu. Nisem proti, da bi se pomagalo revežem, svoje mnenje pa lahko podam, ker se ne strinjam s tem odborom. Dobro je, da damo revežem prosti plin, a pogledimo stvar glede prenočišča. Vsaka skupina, ki bo našla dvorano, bo hotela imeti zase zgornje in spodnje prostore do polnoči. In če bi bila kakšna družina ali družina v domu, kje bodo spali? Ako prenočuje več ljudi v domu, je možnost, da se zaradi razen mrtes. Kdo bo potem prišel na zabavo? Vsak bi moral priti pred

domov odbor s prošnjo, da želi prenočiti v domu, nakar bi mu odbor dal dovoljenje, ako bi videl, da je prostor ter mu dal navdila, kako; se mora ravnati. Kar je samskih pa gredo lahko k rojakom, saj jih bodo vzeli vask po enega, kateri imajo v kletih furnaze in gorkoto. Ako bi ne dali te zadeve v javnost, bi seveda tudi jaz tega ne omenjal. Zdi se mi, da se je glede tega vprašanja premalo premislilo.

Frank Tehovnik, član št. 518.

To in ono pri nas

Elizabeth, N. J. — Je že precej časa, odkar sem videl zadnjico dopis iz te naselbine. Ker sem se odločil, da ta dopis pišem v slovensčini, mesto v angleščini, kot je moja navada, prosim, da mi čitateljji oprostite, če slučajno napravim kako napako v pisanju teh vrstic.

Z delom je tudi tukaj, kot menda po celi Ameriki, bolj slabo, tako da tisti, ki ga imajo, se ga držijo, čeprav se dela samo po par dni v hekatih tovarnah, in čeprav postopajo surovo s svojimi delavci, morajo ti vse to gorje prebiti; povsod je slabo. Od ranega jutra do pozne noči ni silati drugega kot samo pritoževanje čez sistem, kaj da se bo zgodilo z ljudstvom, ako ne dobi kakšno delo kmalu, da mu bo mogoče preživeti se čez zimo, katera pravice ga bo huda.

Če je človek nezaposlen v teh časih, pa naj se še bolj potruži, da bi kakšno delo dobil, je vse zaman, ker povsod imajo naplase, ki značijo, da ne rabijo pomoči. Tudi če slučajno ima prijatelja, da govori zate, še to nič ne pomaga dandanes.

En dan pred volitvami sem bil v mestu Newarku, N. J., kjer sem opazil veliko množico ljudi v Military parku (tam se shajajo nezaposleni delavci) in sem takoj opazil, da je govoril član socialistične stranke. Vprašal je navzoče, če so zadovoljni s sedanjo "komando" ter s Hooverjevo prosperiteto, in če slučajno nimajo nobenega vzroka pritoževati se čez sedanjo administracijo, tedaj da ni treba trčati svoja časa, da bi njega poslušali, ampak da naj gredo k svoji republikanski stranki in naj se lepo zahvalijo nji za vse sedanje dobrote!

Govornik je lepo pojasnil kaj in kdo so socialisti, njih cilj in njih uspeh po celem svetu in v mestih kakor na Dunaju, v Angliji in Nemčiji ter v Milwaukeeju, Readingu itd. Rekel je tudi, da ne bo dobro za delavce, do-

kler se ne organizirajo, ker je v slogi je moč!

Socialisti so imeli svoje kandidate v različne urade. Govornik pa ni ugajal vsem, ker drugi dan so šli volit in oddali glasove demokratom in republikancem, kot je navada.

Istega dne se je gnetla velika množica ljudi pred nekim teatrom. Zakaj neki? Ko sem prišel bliže, sem videl, kaj ljudstvo več čeni: probleme, ki so velikega pomena, ki vplivajo na celo Ameriko in v katerih smo vsi prizadeti, ali navadno razvedrilo. Pred teatrom je bila kletka, v njej pa dve opici. Na kletki je pa bil napis, ki je oglaševal predvajanje kino-slike v dotičnem teatru. Napis se je čital: "Monkey Business" — in to je pač zanimivo, da je bilo več ljudi pred teatrom kot pa na socialističnem shodu.

Nič ni čudno, da se nahajamo v slabih razmerah, ker ljudje, oziroma delavci se ne brigajo za svoj dobrobit, da bi enkrat postali močni v organizacijah, katere bi ščitile delavske pravice!

Anton Turk.

Protiklanovska zmaga

Girard, O. — Sporočam veselo novico iz naše napredne naselbine. Huda politična borba za meštne volitve, ki so se vršila 3. novembra, je prinesla popolno zmago Slovincem in tako je naša naselbina lahko ponosna, da si je priborila zastopnika pri mestni vladi, poštenega moža in poznašega trgovca, Josipa Cekuta.

Tukaj je dokaz, da je naš narod upoštevan pri drugih narodnostih v našem mestu, ker so se podali v politično borbo z nami, da smo dosegli zmago za našega councilmana. Proti našemu councilmanu je vodil hud boj stoprocentni klanovec, toda ostal je daleč za nami; bil je poražen z veliko večino. Enako tudi nasprotnik našega župana, ki je bil tako strahovito poražen, da se ne bo upal več na dan s svojo kandidaturo. Sedanjí naš župan ga je porazil s 3:1.

J. David Rees, naš ponovno izvoljeni župan, velik prijatelj Slovincem, mi je sporočil, da se iskreno zahvaljuje vsem slovenskim volivcem za tako silajno zmago. Rekel je, da nas bo vedno upošteval kot vestne in poštene državljane. Ravno tako se zahvaljuje naš councilman, Joseph Cekuta, vsem volivcem, ki ste mu pomagali do zmage. Bodite uverjeni, da bo on vedno gledal za dobrobit našega naroda in vseh konstituentov.

Ko se snide prihodnja mestna zbornica, bomo imeli v njej štiri councilmane, ki so vsi tujezemci in bo vsaka odločitev v njih rokah. Lahko trdim, da ne bo več vladala zagrizena klanovska stranka. Sedaj lahko vsak vidi, kaj se doseže, ako se deluje skupno in to so pokazale naše prošle volitve, ki bodo zapisane v zgodovini naše naselbine.

Herbert P. Nichols, 13-letni deček v Astoria, Wash., je bil obsojen v dozirno ječo, ker je ubil šerifa.

Končno se tudi jaz zahvaljujem, ker ste mi šli na roko ob času volilne kampanje, obenem pa tudi čestitam našemu councilmanu, ker vem, da bo gledal, da bomo Slovinci dobili večji ugled pri drugih narodnostih v našem mestu. — John Dolnik.

Kaj je z odposlancom?

Menominee, Mich. — Zopet sem čital v nekem dopisu, da se naj naša jednota briga samo za svoje člane, ne za Rusijo. Že v prvem dopisu sem omenil, da se jednota ni nikoli priložila ali šilo za izvedenje načrta za poslanca v Rusijo, ampak se je samo omenilo glavne uradnike, da bi oni pomagali privatno z nasveti.

Tudi čas in vsota za odposlanca, kot jo nekateri omenjajo, je pretirano. Šeststo dolarjev in tri mesece časa je dovolj. Ako bi odposlanec delal dva tedna v eni izmed velikih tovarn, je popolnoma dovolj, da bo vedel, kako se postopa z delavci in kakšno je njih življenje v splošnem. Dva tedna na kmetiji in teden ali dva v premožnosti, medtem časom pa bo lahko slišal od drugih delavcev, ki pridejo iz drugih krajev in drugih industrij vse, kolikor bo hotel, kako življenje imajo drugod.

Ko sem prišel v Združene države ter prišel delati v neki usnjarni, sem se že takoj prvi dan mojega dela kesal, da sem prišel sem, dastravno sem si v domovini služil kruh samo s težkim delom po rudnikih in drugod. Vedel sem že prvi teden, da za preprostega delavca tukaj ni drugega kakor velika šintarija, razen hrane, ki je tukaj bila boljša.

Nisem bil odposlanec, ki bi preučeval delavski položaj, pa mi je bilo v šestih mesecih tukajšnje delavske življenje popolnoma znano; bilo mi je znano, kaj čaka delavca na stara leta, kateri si v mladosti ne bo kaj prihranil, ter da je v vseh deželah in v vseh industrijah enako. O tem sem se pozneje tudi na lastni koži prepričal.

Kar se tiče izseljevanja v Rusijo, gre samo za nekaj vprašanj. Ali je resnica, da delajo delavci v tovarnah in rudnikih samo po 6, kvečjemu 8 ur na dan? Ali je resnica, da se postopa z delavci bolje kot z živino, da se delavce lahko tudi med delom nekoliko oddahne, ne da bi bil zato vršen na cesto? Ali je resnica, da je delavec ob času bolezni preskrbljen od države z vsem potrebnim? Ali je resnica, da delavec ob določenih starosti dobi pokojnino, ob kateri lahko brezskrbno živi? In kakšna je sploh plača napram draginji?

To so torej glavna vprašanja, glede katerih si tisti, ki se zanimamo za Rusijo, želimo biti na jasnem; če so resnična kot pike črtice ali ne. O teh par vprašanjih se odposlanec lahko prepriča, če so resnične ali ne, že prvi teden po prihodu v Rusijo, ne da bi bival tam kar cele dve leti, kot je pisal neki dopisnik.

Potreba nam je samo dobiti človeka, kateri je delavski položaj poskusil na lastni koži, ter obenem mora biti odkritosrčen in poštenjak prve vrste. V nasprotnem slučaju nas bi človek, ki bi gledal samo za svojo korist in zabavo, vse razočaral.

Če bi odposlanec pronašel razmere v našo zadovoljnost, mu bi bilo tudi potreba pronači, v koliko se amerikanam Slovincem nudi priložnost naseljevanja in v koliko bi jim šla država na roko. Za vse to pa ima 3 mesece časa popolnoma dovolj, in ob času dela bo imel plačo ravnotako kot Rusi. Ne pustimo torej te ideje zaspati, ker gotovo bo zopet prišel čas, da bi jo obnovili.

Chas. Kramer.

Kriza in delavstvo

Krize ni zakrivilo delavstvo. Najmanj ga deleža nima ne na gospodarski in tudi na svoji socialni krizi. Delavstvo ni krivilo finančni kapital svoje sebično poln, da je milijone delavcev in nameščencev dela, brez kruha, ali kakor pravijo navdušeni, da je preveč ljudi na svetu. Ta opravičba je najbolj enostavna in navidez meljena, ker je delovni trg tako prenapet z delovnimi silami, da je omogočeno "gledanje", izbirati in nameščati te ogromne zaposlene delovne sile domala tudi le za krop.

Odtod tudi skoro po vsem svetu redno mezd, poslabšanje delovnih pogojev in celo proti socialnim dajtavam. Nikakor niso hitre nujno potrebne, marveč so le po svojevarne politike, politike, ki jo imajo na mara priznati, da je človeška družba na prehranjevanju vse človeštvo. Človeška ba ne gospodari več individualistično, ampak kolektivno. Zato ima kolektivno gospodarstvo nalogo, da prehranjuje ne le sebe, pač tudi vse one ljudi, ki so izobčeni iz kolektivnega gospodarstva. Dokler ta pri ne zmagajo, ne bodo prenehale gospodarske stiski pa socialne krize.

Naravno je, da se delavstvo nahaja v težjem in obupnem položaju, ker nima nobenih političnih, še manj pa gospodarskih sredstev, da bi revidiralo, oziroma sodelovalo pri ur in reformi sedanjega slabega gospodarstva. Prevelike so težave, ki jih je napravilo gospodarstvo, prevelika beda tlači delavstvo, vemo, tega se dobro zavedamo. Toda stvareh govoriti skoro ni mogoče, ker smo nekateri take razprave za privilegij.

Res je, ves svet je v težki krizi. V tem času bi morala biti vsaka pomoč dobra, ki bi razbremenila splošnost. Tako bi moralo biti. Nes ni tako.

Vemo pa, da se razvoj ne ustavi na največjih ovirah.

Kadar nastopi reakcija, se zdi mogoče, da je vsega konec, a to ni resnica. T. najhujših krizah mora delavstvo paziti, da ne izgubi svoje sile, kakor pač glavno je, da gradi svoje organizacije.

Delavstvo se mora zavedati, da gre za preživetje, da vsaj mi napredujemo, če se ne pokaže druga današnja gospodarstva. Razgromna kriza je najboljši dokaz, da so p. ne izpremembe, ki jih prinese razvoj samobit človeštva.

Zato naj delavstvo ne pozablja na organizacije in na svojo kulturno mislijo vsaki družbi. — D. P.

Modri izreki o ženskah in o zakonih

Zakon brez ljubezni je zelo drag za ženo, za moške pa za draga ljubezen brez zakona. Najbolj nesrečna ljubezen brez zakona, najboljja kakor najuspešnejši zakon brez ljubezni.

Lastnosti, ki jih ženska res ima, je lajo smešne, ampak samo tiste lastnosti, jih rada imela.

Pri ženskah ni važno to, o čemur govorijo, ampak to, o čemur molče.

Ljubosumne ženske ne mislijo nikoli o slabega o moških, ampak samo o ženskah.

Lepe žene in znameniti zdravniki ugotovijo, da je zdravje žensk, ki ga ne zaslužijo dostikrat dober sloves, ki ga ne zaslužijo.

Nobene stvari ne ponavlja ženska toliko, kolikor jo življenje kakor svoj prvi in poljub.

Noben moški ne misli o ženski tak, da ne bi kakšna ženska o njej še slabe.

Mnogo zakonov je zato podobnih par, ker se nahaja v njem tudi kača.

Tudi najboljše izreke na prsih ne vna ženske srca.

Angleški besedni zaklad

Neki londonski statistik je izjavil, da je angleški besedni zaklad, vseh znanih izrazov, okrog 100.000 izrazov. V vsaki življenju pa je v rabi le majhen del tega besed. Največji angleški in ameriški govorniki poznajo približno 50 tisoč besed, pa se v danji rabi poslužujejo seveda dosti manjšega števila besed. Le malokateri pisatelji vrniki rabijo več nego 10.000 izrazov, povprečni pa jih imajo od 3000 do 4000. Shakespeare uporablja v svojih delih kakih 15.000 besed, Milton 8000. Sv. pismo stare zaveze vsebuje 6642 raznih besed, staroegiptski hieroglifi pa jih vsebuje 3000 in italijanski vokalarij vsebuje rabe ni nič bogatejši.

Nekaj, kar mnogi ne vedo

Mnogo ljudi ne ve, da raste korenina ponoči hitreje kakor dnevi, posebno če je noč topla; da je suh pesek težji kakor mokri; da prodajajo "egiptovski" cigarete vsem svetu, v Egiptu pa je sajenje prepovedano; da je "a" prva črka v vseh abecedah v staronemški; da je v življenju ženske najhujši 10 let od 20. do 30. leta.

Pinchot — boljševek

Pinchot, governor Pennsylvanije, je nominalno republikanec, drugace pa je nekaj liberalce, ki večkrat odobrava razne manjše gospodarske in socialne reforme. Deloma spada med takozvane progresivce, ki so bolj ali manj glasni po volitvah, ko se pa bližajo volitve, tedaj padejo nazaj k svoji stari politični mašini, ki jih spet odpelje v urad. Radikalni so le v besedah, ne pa v delih.

Pinchot je toliko pameten, da ne verjame, da bo privatna miloščina pomagala brezposelnim delavcem, zato priporoča, da legislatura naloži posebne davke na privatno bogastvo in država naj skrbí za brezposelne. Pinchot je rekel kot ga citirajo: "V Pennsylvaniji je dosti mož, ki so tako bogati, da bi lahko vsak med njimi sam iz svojega premoženja nasiljeval, oblačil in nastanil vse brezposelne reveže v državi, ki potrebujejo pomoči. Ker pa ne bodo nikdar sami storili, jih mora država na kak način prisiliti, da bodo vsi skupaj skrbeli za bedne."

Ako je governor Pinchot res to rekel, je dobro povedal. Brezposelni reveži so žrtve današnjega socialnega sistema in če se privatni kapitalisti, ki hočejo za vsako ceno obdržati ta sistem, ne bodo zavestno svoje moralne odgovornosti za žrtve svojega sistema, jih mora država prisiliti, da prispevajo v formi davka, država pa s tem prispevkom podpira brezposelne delavce. To zavarovanje in podpiranje delavcev mora trajati toliko časa, dokler bo trajal sistem privatnega kapitalizma in dobička.

Tu pa naletimo na protislovje. Kako naj država prisili kapitaliste na to stvar, ko pa so zakonodajni organi države pod njihovo kontrolo? Pinchot ima lahko najboljši načrt, on sam ne bo nič dosegel, če je večina državne zbornice proti njegovemu načrtu. Večina pa bo proti vsakemu takemu davku, dokler to večino kandidirajo kapitalisti sami in ji plačajo kampanjske stroške. Ta večina bo rekla, da je "boljševizem" premila beseda za Pinchotov načrt.

Stvar je jasna. Ako hočejo delavci imeti državno socialno zavarovanje v katerikoli državi ameriške republike, si morajo prej osvoboditi večino državne zbornice s lastnimi kandidati, ne pa voliti aleparkskih "prijateljev" kakor to delajo zadnjega pol stoletja.

H. G. Wells, znameniti angleški novelist in zgodovinar, ki se zdaj mudi v Ameriki. Wells je na desni, na levi pa angleški poslanik v Washingtonu.

Tone Seliskar:

PAVLA

— Če bi tega ne bilo... Če bi umrlo...
Nihče drug ne ve za to, ko mati. Če je
prišla znanka, jo je pridržala mati v veži, ta-
čas pa je Pavla legla v posteljo in dekleta so
govorila, da je hudo bolna, da leži.

Popoldne je nenadoma prišla njena sestra,
ki je bila poročena v sosednji vasi. Redkokdaj
jih je obiskala. Imela je veliko družino, njen
mož pa je bil že dve leti na Holandskem v ru-
dokopih.

— Ali si že vstala? No, glej, kako ti to
privoščim! Je vzkliknila, ko je videla sedeti
Pavlo za mizo.

Pavla se je ustrašila. Skrbno boječe je
pogledala na svoj trebuh ter si ogrnila okoli
pasu še volnen plet.

— Saj ni tako hudo, kakor je pravila ma-
ti. Zdi se mi, da si se celo nekoli zredila!

Pavla se je hudo zbal, da ne bi sestra česa
opazila.

— Ne, to se ti samo tako vidi, veš, sedaj,
ko me je toliko časa nisl videla.

Sestra je sedla tik k nji, se skrivnostno
nasmehnila in prišla Pavlo za roko.

— Veselo novico ti prinášam —!

— Meni? Kakšno —?

— Boštjanovega Anzo poznaš!

— Seveda ga poznam, saj sva v šolo sku-
paj hodila.

— Vidiš: mi piše mož, da mu je naročil
Anza, naj pozvem, kako je a teboj. Če bi hote-
la na Holandsko k njemu. Dobro zasluži in bi
te rad imel za ženo, če že nisi komu drugemu
oddala srca.

Pavla je povesila oči.

— No, ti je všeč ta novica? — Anza je
priden fant, lep je in močan, tih in miren, ne
popiva — dobro ti bo pri njem!

Pavla pozna Anzo, dobro pozna. Veliko-
krat je govorila z njim, dekleta so ga imela
rade. Imel je v vasi besedo za trgovčev Anzo,
pa se je razdrl, ker je bil stari preočen, da
bi se dajal nemanju. Ko je odhajal v tujino,
je prišel k nji po slovo. Sedela sta pred kočo
in hudo mu je bilo po teh hribih, ki jih bo za-
pustil in kar razjokal se je, ko sta si segla v
roke. Večkrat je mislila nanj... Toda pred
dvema letoma je bila še tako mlada, da se še
misli ni upala na tega fanta.

— Povej vendar! Zakaj molčiš?

Pavla blede in molči sama vase. V glavi ji
bobni, kakor da bi se valovi zaganjali čez njo.
O, zakaj je le prišla sestra s to grozno novico!

Anza... Da, to je prelepi fant njenih sanj!
Sedaj, ta hip občuti, kako s hrepenenjem bi
šla za njim, magari na konec sveta...

— Ali si čudna! Povej vendar!

Pavla se zahoče enega samega njegovega
pisma. Pisal ji bo: Draga Pavla... in v be-
sedah bo ljubezen, sladka ljubezen bo dihala
iz vrstic. Ah, samo enkrat, saj potem bo ko-
nec... Potem bo —

— Da, piši, da ga imam rada!

Sestra se je razveselila. Smejala se je in
govorila:

— Večkrat mi je že pisal France, kako je
priden in pameten Anza. Da ne mara za de-
kleto, ki se mu kar obežajo, da bi rad imel za
ženo domačin. Kakih deset let da bo delal v
rudniku, potem bi se vrnil, kupil hišo in zem-
ljo. No, glej, in tebe si je zbral! Boš videla,
kako srečna boš z njim! Le pazi se sedaj in
kmalu ozdravi! Bom pisala, da ga srčno po-
zdravljaš, kajne?

— Da, srčno ga pozdravljam!

Sestra je še dolgo govorila. Tako lepo, o

hišici sredi vrta, o otrocih, o njivah in živini...
Potem je šla naprej v trg.

Ko so utihnili koraki po zamrznjeni stezi,
je šla Pavla po drva. Mrazilo je je, da so ji
zobje šklepetali. Zadaž za kočjo si je naložila
na roke nekaj debelih panjev, da bi jih zme-
tala v peč. Tedaj je naenkrat planila v njeno
telo silna bolečina, kakor da bi jo kdo s ko-
lom udaril po križu. Spustila je polena na tla
in se je zgrabila z rokami pod trebuh. Boleči-
na je za hip pojenjala, potem pa znova še sil-
neje pritiskala. Sedela se je na prag in zaje-
čala kakor ranjena žival.

Pred oči ji je stopil Anza ter vabil. Ve-
lik je bil, svetle lase je imel in na smeh se je
držal.

— Pridi, Pavla, pridi na moje srce, ki te
čaka!

Potem je nastala tema vse naokrog. Nje-
na ura je prišla... Zavlekle se je v prazen
hlev in omahnila na stelo. Z rokami je gra-
bila po listju, njeno telo se je zvijalo, kakor
da so se ji polomile kosti.

— O Bog, o Bog, nehal, nehal! je kri-
čala.

Tedaj je bolečina narastla do neznosnosti.
Telo se ji je trgalo na dvoje. Zaprla je oči in
se onesvestila...

Ko se je zavedala, je ležalo med njenimi
nogami dete. Njegov plač je bil silno šibak,
komaj da ga je slišala — v nji, pa kakor da
sliši bučanje šumečih slapov, zasedlo se ji je,
da prodira stena, da leze pod nebo, da ga bodo
zdaj slišali ljudje in bodo prišli...

Dvignila se je na kolena in ga potegnila k
sebi. Občutila je v roki živo, toplo, vlažno me-
so. Že se je ganila v njenem srcu iskrica ma-
terine radosti... Stislila ga je k svojem licu
in... Pred hišo je ališala šum... Spustila ga
je na tla, pokrila z listjem in odvalila v izbo.
Nikogar ni bilo. Hotela je nazaj... Dete kli-
če, veka... S težavo se je privlekla do poste-
lje in omahnila. Glava ji je padla vznak na
blazino in pogrezala se je v črno brezno...

Pozno ponoči se je zbudila in je zagledala
pred seboj obupan materin obraz.

— Kaj si storila, nesrečnica! je ihtela
starka in lomila roke nad njenim ubogim tele-
som.

Ko je prišel zvečer gospod Drganc k ve-
čerji, je našel svojo ženo vso razburjeno.

— Beri! Oh moj Bog, kako je to žalost-
no! je vzdihovala gospa.

Gospod je vzel časopis in čital: "Grozen
zločin pokvarjenega dekleta. Že dalj časa so se
širile pri nas skrivnostne besede o Pavli Vrab-
čevi, ki je bila baže bolna več mesecev, da pa
je pod to namišljeno boleznijo najbrže skriva-
la svojo nosečnost. Tudi orožništvo so pri-
šle te govorice na uho. Ko so preiskali hišo,
so našli v hlevu že precej razpadlo trupelce no-
vorojenčka. Zdravniška komisija je ugotovi-
la, da je bilo dete živo rojeno. Ker ni obstojal
nikak dvom, da ne bi mlada mati svoje dete
umorila, so jo aretirali in odvedli v zapore
okrožnega sodišča. Dekle ni hotelo ničesar iz-
povedati. Ta zakrknjenost priča o strašni
pokvarjenosti današnje mladine. Kam plove-
mo?"

Drganc si je prižgal cigareto, si del ser-
vijeto pod vrat, pomaknil krožnik predse in
dejal:

— Ti pa si ji hotela še potuho dajati!
Gospa danes ni mogla večerjati.

(Konec.)

mogoče drugače, pri tem div-
jem naraščanju mesta in prebi-
valstva.

V središču mesta se teh po-
manjklivosti seveda ne opazi
tako lahko, toda tem hujše je v
zunanjih, novih delih. Se le
ko se človek vozi z avtomobilom
po 750.000 akrov obsegajočem
ozemlju, sredi vseh teh novih
koč in hiš, še le tedaj spozna
kako ogromno delo bo moralo
biti izvršeno, predno se bo do-
seglo vsaj delne udobnosti in
zadostilo vsem neštetim potre-
bam. Sedaj je Novo Sibirsk le
ogromna vas lesenih koč.

Prometne potežkoče pa opazi
človek še v večji meri, ako se
prepelje z brodom na levi breg
reke, kjer se gradi skupine o-
gromnih tovarov, kjer stoji in
čaka na prevoz stotine kmečkih
vozov.

Neka kmetica je izjavila:
"Jaz pridem prej na vrsto, ker
vozim paradižnike, naročene od
zadruge; čakati moram samo
24 ur, drugi pa čakajo po štiri do
pet dni, predno pridejo na vr-
sto."

Pet dni, predno se mora pe-
ljati na drugo stran — ni čud-
no, da tako hitijo z gradnjo mo-
stov.

Toda to je samo ena izmed
številnih zaprek, ki ovirajo raz-
voj tega bodočega orjaškega me-
sta. Druge zapreke obstojijo
na primer v pomanjkanju po-
trebnega gradbenega jekla, ce-
menta, železnih tračnic, to-
vornih avtomobilov in parnih
lopat. Upoštevati pa moramo
tudi zimsko vreme in silen mraz,
zaradi katerega morajo polaga-
ti vodovodne cevi 13 čevljev glo-
boko pod zemsko površino. "To-
da vzlic temu," je nadaljeval
Slapnikov svoje pripovedovanje,
"se nadaljuje s kopanjem za te-
melje poslopij tudi po zimi; v
ta namen smo napravili uspeš-
ne poskuse z dinamitom, potem
katerega razbijemo ko jeklo
zmrznjeno zemljo."

Dinamit za kopanje zemlje.
Je zelo draga stvar, toda jako
koristna, ako se pomisli, da se
lahko zaposli kmete, kateri po-
zi-
mi nimajo dela na polju. Na-
daljnja zapreka, oziroma ena
največjih zaprek, je pomanjka-
nje delavcev; to je problem, ka-
tere-
ga je zaenkrat skoro ne-
mogoče rešiti.

Toda vzlic temu, vzlic vsem
tem zaprekom se stalno dviga-
jo iz tal nova poslopja. Na dru-
gi strani reke se dviga novo in-
dustrijsko središče — skupina
različnih industrij, katere tvo-
rijo velika tovarniška poslopja.
Se v teku tega leta bodo pričele
obratovati tri tovarne: prva za
izdelovanje orodja, druga o-
gromna popravilnica in tretja
za izdelovanje stavbinških po-
trebčin. Koncem prihodnjega
leta bo končano delo na celotni
skupini, ki bo obsegala 34 raz-
ličnih, ogromnih tovarov.

Nedaleč od tovarov, sredi
krasnih nasadov, se dviga soci-
alistično mesto — 20 ogromnih
stanovanjskih hiš z vsemi mo-
dernimi udobnostmi. Med vsa-
kim poslopjem se nahaja obšir-
en prostor za nasade, cvetlič-

njake in drevoade, dalje stran
pa prostori za sportne igre.

Mestna bolnišnica se dviga
iz tal, en del za drugim, vsaki
del ogromnejši. Prvo poslopje
je bilo pripravljeno za 90 po-
stelj, drugo takoj za njim pa za
200 postelj — to so samo prva
poslopja tega ogromnega kom-
pleksa.

Naravnost čudežni dogodki se
odigravajo tukaj. Pri luči pe-
trolejske svetilke se izdeluje na-
črte za drugo električno centra-
lo, ki bo proizvajala v kratkem
nadaljnih 300.000 kilovotov.
Slapnikov je pripomnil med
drugim: "Trans-sibirska želez-
nica bo v kratkem popolnoma
elektrificirana in to mesto bo
tvorilo glavno žilo bodočega or-
jaškega prometa te proge."

Tako raste Novo Sibirsk,
prekajajoč daleč vse prvotne
načrte razvoja. Življenje v
tem mestu ni udobno, ne za de-
lavce in ne za turista, ako pač
ni udobno nobeno pionirsko me-
sto, toda je mesto polno orjaške
moči, polno sile, kakršno po-
znajo samo pionirji in pionir-
ske dobe; to je mesto mladosti,
silne odločnosti, neomejene
vtrajnosti. Novo Sibirsk je
primerna prestolnica veličine
nebrzdane dežele, kateri služi,
polagajoč temelj nove, sociali-
stične Sibirije.

Za kratek čas

Dobro zgled

Zmeraj je nerodno, če pride
človek v tujo hišo na obisk in ne
ve, kje so nekateri prostori.

Nekega dne sem bil na kosilu
pri svojem prijatelju, ki ima lju-
beznivo ženo in srčkano dvelet-
no hčerko. Po dokaj obilnem ko-

Prava pot za od-
pravo zaprtice

"East St. Louis, Ill., 19. okt.
Trinerjevo grenko vino je zelo dobro
zdravilo. Odpravi zaprtico in vredi
ves sistem. Vaš Jos. Stepanek."

TRINERJEVO
GRENKO VINO

je bilo in prijazno čestilo. Ne pretre-
se vsa črevesja, očaja dnevno od-
vajanje lahkim potom. Vaš lekarnar
ga ima. Poskusite in hitro se bode-
te zadovoljni preprčali, da Trinerjevo
grenko vino je najboljši način za od-
pravo zaprtice, slabega apetita, gla-
vobola, zgrube spanca in energije.
Zdravniki to priporočajo, ker vedo,
da resnično pomaga. Ako ga ne do-
bite v vaši bližini, pišite na Jos. Tri-
ner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chi-
cago, Ill.

National
Monument
Works
J. Facone, Prop.

Kamnosek in izdelovatelj nagrobnih
spomenikov. Delo jamčeno.
1503 W. Grand Ave. Chicago, Ill.

silu sem hišnemu gospodarju ne-
kaj šepnil na uho. "Seveda," mi
odvrne, "takoj ti sam pokažem
pot."

Ko odhajam z njim iz sobe, še
mimogrede začujem, kako pravi
mlada mati svoji hčerki: "Vidiš,
Milica, stric vselej pove, če se mu
kam mudi."

Ona: "Komaj sem začela peti,
že je nekdo od zunaj vrvel v mo-
jo sobo tale čevljev."

On: "Se malo zapoj. Morda
prileti še drugi čevljev. Tale ima
namreč mojo številko."

IŠČE SE

SAM RUKAVINA, št. dr. št. 596
S.N.P.J., kateri je poznano kam odšel
koncem meseca julija 1931. Če kdo
ve kje se nahaja, ali pa ako bo sam
čital ta oglas, naj se nemudoma javi
svojemu bratu Joe Rukavina, Box 83,
Sheldon, Wis., ali pa društvu temu
tiskaru: John Lakner, 416 S. Suffolk
St., Ironwood, Mich.

Ako ne ozdravite
ZASTONJ

HELENA ZIMANSKA
SVETOVNO NAJSLAVNEJŠA ŽELIŠČAR-
KA POMAGA TROŠČEM Z ŽELIŠČI

Čudovita nova znanost želi-
ščarstva — določila želišč, to-
vornih zdravil in celotnega člove-
škega sistema. Želiščar, ki se trudi,
da se vsi bolniki, ki so trpeli za
nehalno bolečino, ki jo povzroča
nepravilna prehrana, hitro ozdravi
ali vsaj olajša njihovo bolečino.
Pridite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

HELENA ZIMANSKA, 1809 N. Damen Ave.,
Dept. 16, Chicago, Ill., vam nudi 6-dnevno
Dometo Zdravilo z želiščami. Opiti-
te vse občutke in dajte hudo \$1.50 za-
plačati. Če želite, da vam pošljemo
vse podrobnosti, pošljite nam
svojega najbližjega prijatelja. Pridite
še za polnino in druge podrobnosti. Po-
šljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Čestni brat (sestra) S. N. P. J.!

Po sklopu 3. ročne kvantitacije se sedaj lahko naroči na list
prijatelj eden, dva ali tri člani in eno družino in iz enega
naročnika. List Prosveta stane za vsa člena, za člana ali nečla-
na eno leto naročnina. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.50
na leto, se plačilo za letošnje leto izračuna na \$1.50 + \$1.50 = \$3.00
za vsa člena in \$1.50 za nečlane. Če želite, da vam pošljemo
vse podrobnosti, pošljite nam svojega najbližjega prijatelja. Pridite
še za polnino in druge podrobnosti. Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite osebno ali pošljite za-
pisnico, da vam pošljemo vse
podrobnosti.

Če želite, da vam pošljemo vse podrobnosti, pošljite nam svojega
najbližjega prijatelja. Pridite še za polnino in druge podrobnosti.
Pošljite oseb